

Піддячий В. М.,

*доктор філософії у галузі 01 Освіта / Педагогіка
старший науковий співробітник відділу андрагогіки*

ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України

[https:// orcid.org/0000-0002-8596-6749](https://orcid.org/0000-0002-8596-6749)

ЗМІСТОВО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Актуальність дослідження змістово-процесуальних аспектів професійного розвитку науково-педагогічних працівників обумовлена сучасними тенденціями розвитку освіти. Вони передбачають неперервне оновлення та розширення професійних знань, умінь та навичок. Це обумовлює необхідність модернізації наявних та розроблення інноваційних змісту, форм, методів і технологій формального, неформального та інформального навчання, що знаходять своє відображення, зокрема, у гнучких модульних програмах підвищення кваліфікації.

Професійний розвиток науково-педагогічних працівників спрямований на вдосконалення професійноважливих компетентностей. Вони визначаються з урахуванням сучасних вимог та наявної нормативно-правової бази. Серед професійноважливих компетентностей науково-педагогічних працівників можна виокремити: методичну (вміння застосовувати інноваційні підходи та методи навчання й оцінювання); комунікативну (вміння ефективно спілкуватися зі суб'єктами професійної взаємодії, викладати матеріал доступно та зрозуміло); професійну (здатність застосовувати спеціальні знання, уміння та навички); організаційну (здатність планувати та організовувати навчальний процес); соціальну (розуміння потреб та інтересів студентів, сприяння розвитку їх соціальних навичок); цифрову (здатність користуватися цифровими технологіями); самоосвітню (Зязюн, 2001); здоров'язберігаючу (Піддячий, 2021).

Упродовж професійного розвитку науково-педагогічних працівників, разом з традиційними, широкого використання набули такі сучасні методи навчання: інтерактивні заняття; застосування штучного інтелекту та технології віртуальної реальності; змішане навчання; дизайн-мислення; проєктне навчання; перехресне навчання; персоналізоване навчання та ін.

Здійснюючи розроблення змістово-процесуальної складової професійного розвитку науково-педагогічних працівників, доцільно враховувати: специфіку навчання науково-педагогічних працівників як дорослих учнів; інтереси, потреби, рівень підготовки та стиль навчання; досвід, життєвий контекст, цінності та погляди; необхідність створення сприятливої атмосфери навчання, яка базується на довірі, повазі, взаємопідтримці, відкритості, співпраці та відповідальності; сучасні методи навчання, педагогічні інновації, інформаційні та комунікаційні технології і ресурси, зокрема онлайн-сервіси, які розширюють можливості навчання, спілкування, обміну досвідом та саморозвитку; соціальні, культурні та інституційні вимоги, їхній вплив на професійне зростання науково-педагогічного працівника, його взаємодію з колегами, студентами та іншими учасниками освітнього процесу; можливість самостійного визначення власних професійних цілей потреб та інтересів а також обрання стратегії і шляхи їх досягнення; вплив продуктивного спілкування з колегами, студентами, адміністрацією та іншими зацікавленими сторонами на професійний розвиток науково-педагогічного працівника; фактори, що впливають на досягнення професійного та особистісного успіху; особливості професійного розвитку науково-педагогічних працівників на початку кар'єри, середньому віці та перед пенсією (враховуючи зміни в потребах, світоглядних орієнтирах та

професійних цілях); залежність професійного розвитку науково-педагогічних працівників від контексту, в якому вони працюють (організаційна культура, політика, ресурси та структура навчального закладу тощо); важливість поєднання інформації, ідей, методів та практик з різних дисциплін (таких як психологія, лінгвістика соціологія, менеджмент тощо), з метою забезпечення більш широкого та комплексного погляду на професійний розвиток науково-педагогічних працівників; рівень розвитку компетентностей, необхідних для успішного виконання роботи та професійного розвитку; можливість зміни поглядів, цінностей, уявлень та поведінки науково-педагогічного працівника в результаті критичної рефлексії свого досвіду, спілкування з іншими та активної участі в соціальному житті; рівень автономії, мотивації, відповідальності та ініціативи науково-педагогічного працівника впродовж професійного розвитку; використання власного досвіду як джерела навчання; зв'язок з практикою та особливості ситуації в якій здійснюється професійний розвиток науково-педагогічного працівника (Піддячий, 2023).

Результати проведеного дослідження дозволили дійти висновку, що врахування окреслених аспектів професійного розвитку науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти дає змогу його комплексно проаналізувати та визначити інноваційний зміст, форми, методи і технології формального, неформального та інформального навчання. Це сприятиме здобуттю знань, формуванню умінь і навичок, цінностей та якостей, розширенню світогляду, збагаченню професійного досвіду фахівців у сфері освіти.

Література

- Зязюн, І. А. (2012). Неперервний розвиток і саморозвиток педагогічної майстерності вчителя в післядипломний період. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 29, 13-23.
- Піддячий, В. М. (2023). Підходи до дослідження професійного розвитку науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти. *Освіта дорослих: світові тенденції, українські реалії та перспективи* : збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 8-9 червня 2023 р.). ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. 27–31.
- Піддячий, М. І. (2021). Розвиток ідей академіка В. І. Вернадського: людина, суспільство і природа. Ноосфера Вернадського, сучасна освіта і наука: колективна монографія. Київ–Кременчук: ПП Щербатих О. В. Т. 1. 94–119.

Плаксін А. А.,

кандидат педагогічних наук, заступник начальника факультету

з навчальної та наукової роботи – начальник

навчальної частини ФСБД НГУ

Київського інституту Національної гвардії України

<https://orcid.org/0000-0002-0370-9256>

ЗМІСТ І СТРУКТУРА ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ВИЩОГО ВІЙСЬКОВОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Специфіка й складний характер науково-педагогічної роботи в умовах вищого військового навчального закладу повинні бути повною мірою відображені у відповідному рівні педагогічної компетентності викладача такого закладу освіти.